

משרד האוצר דוברות והסברה

ל' בשבט התשס"ח
6 בפברואר 2008
דב. 2008-150

הודעה לעיתונות

היום, חושבים על מחר

משרד האוצר משלים מהפכה בפנסיה - איך תחסכו בחכמה

לגיל פרישה

משרד האוצר משלים בימים אלה שורה של צעדים שיעצבו מחדש את תמונת החיסכון בישראל. חסכון לגיל פרישה במהלך תקופת העבודה הינו משמעותי וחשוב מאוד לטווח הארוך. במטרה להבטיח את האמצעים הכספיים שיעמדו לרשותנו בעתיד מוביל אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, רפורמה בפנסיה.

הייעוץ פנסיוני הינו השינוי הראשון שאושר לאחרונה על ידי הכנסת. הרפורמה במערך הייעוץ הפנסיוני תביא לכך שיועצי פנסיה יוכלו להעניק שרותי ייעוץ בכל המוצרים הפנסיוניים, לרבות מוצרי ביטוח פנסיוני. המהלך יסיר את כשלי השוק ויבטיח ייעוץ איכותי יותר לאזרחים, שכן היועץ יתוגמל באופן זהה מהפצת כלל המוצרים הפנסיוניים (קרן פנסיה, קופת גמל וביטוח מנהלים) ובכך תוגבר האובייקטיביות בייעוץ הפנסיוני.

התיקון לחוק קופות גמל הינו צעד נוסף אשר יבטיח שוק פנסיוני משוכלל ושקוף לכלל העובדים שחוסכים לפנסיה, באמצעות האחדת כללי המיסוי על המוצרים הפנסיוניים, קבלת ההחלטות המשמעותיות של החוסך באשר לכספי החיסכון בסמוך לגיל הפרישה והגברת התחרות בשוק הפנסיוני לטובת הצרכנים.

הניוד הפנסיוני הינו צעד משלים לרפורמה אשר יבוא בקרוב לאישורה של הכנסת. נכון להיום, החוסכים יכולים "לעבור" בין קרנות הפנסיה השונות, בין קופות הגמל ובין ביטוחי המנהלים. ההצעה המונחת על שולחנה של הכנסת, תאפשר מעבר בין כלל המוצרים הפנסיוניים לדוגמא, מעבר מחיסכון בקופת גמל לקרן פנסיה או מביטוח מנהלים לקופת גמל וכד'.

צעדים אלה מחזקים את עיקרון הפנסיה לכל עובד, בהמשך להשגת המטרה על פיה יוחל ביטוח פנסיוני חובה בישראל, באמצעות הסכם קיבוצי שנחתם בין הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבין לשכת התאום של הארגונים הכלכליים והרחבתו לכלל האוכלוסייה, על ידי צו שר התמ"ת, אלי ישי.

המהפכה בפנסיה תגרום לכך שאזרחי ישראל יוכלו לחסוך בתבונה ולחיות בכבוד בהגיעם לגיל הפרישה. הצעדים הללו מהווים חיזוק צרכני ממדרגה ראשונה, שכן כעת כל כללי המיסוי החלים על החיסכון הפנסיוני יהיו אחידים מה שיאפשר לציבור התמצאות רבה יותר וחיסכון בתבונה לטווח ארוך.

רח' קפלן 1, הקריה ירושלים 91030 טל': 02-5317201 פקס': 02-5695355

על מנת לעזור לכם להבין כיצד השתנה שוק החיסכון הפנסיוני וכיצד משפיע הדבר על כל אחד ואחת מאיתנו, ריכזנו עבורכם מבחר שאלות ותשובות הנוגעות למהפכה בפנסיה:

1. מהי פנסיה?

במהלך שנות העבודה אנו חוסכים כסף בכדי שתהיה לנו האפשרות להתקיים בכבוד לאחר שנגיע לגיל הפרישה מעבודה ונפסיק לקבל משכורת חודשית. פנסיה זהו התשלום החודשי שנקבל בהתאם לגובה החיסכון שלנו בגיל הפרישה, גובה הפנסיה תלוי בהיקף החיסכון שהצלחנו לצבור במהלך השנים.

2. היכן ניתן לחסוך לפנסיה?

קיימות מספר אפשרויות חיסכון, ניתן לחסוך לפנסיה בכל אחד מהמוצרים הפנסיוניים המורשים: קרנות פנסיה, קופות גמל וביטוח מנהלים. החיסכון במוצרים אלה מזכה את החוסך בהטבות מס כחלק מעידוד המדינה לחיסכון הפנסיוני. המאפיינים המרכזיים של כל אחד מהמוצרים, מפורטים בטבלה מטה.

3. כמה מקובל לחסוך לפנסיה?

הדרך המקובלת לחסכון פנסיוני לגבי עובדים שכירים הינה חלוקת התשלום מהשכר לטובת הפנסיה, בין העובד והמעביד. בדרך כלל העובד משלם בין 5-5.5% משכרו והמעביד משלם בין 5-6% משכר העובד. בנוסף מקובל שהמעביד מפקיד כחלק מחבות המעביד גם את תשלום הפיצויים לעובד לתוך החיסכון הפנסיוני, כך שמדובר על בין 3-8% אחוזים נוספים. כך למשל, צו ההרחבה עליו חתם שר התעסוקה, מסחר ותעשייה, בהמשך להסכם בין ההסתדרות הכללית למעסיקים, לפיו ישנה חובת חסכון פנסיוני על העובדים שלא היה להם חסכון פנסיוני קודם לכן. הצו קובע כי העובד ישלם 5% משכרו, המעביד ישלם 5% ובנוסף ישלם המעביד עוד 5% במקום פיצויים, כלומר 15% מהשכר מופרשים לפנסיה (הצו קובע שיעורים נמוכים יותר בשנים הראשונות ליישומו).

4. מהו השינוי המרכזי בתחום הפנסיה?

השינוי המרכזי הינו שמעתה ברכישת כל המוצרים הפנסיוניים, יהיו אותם כללים שיבטיחו כי החיסכון שצברנו עד לגיל הפרישה, ישמש קודם כל להבטחת תשלום פנסיה חודשית כרובד בסיסי. שינוי מרכזי נוסף הוא האחדת כל כללי המיסוי החלים על המוצרים הפנסיוניים (קרנות פנסיה, קופות גמל וביטוחי מנהלים). צעד שיקל על החוסכים בבואם לקבל החלטה לגבי בחירת מוצר פנסיוני כחיסכון ארוך טווח. כעת, החלטתם של החוסכים לא תוטה מהטבות מס שונות בין המוצרים.

5. למה חשוב להבטיח שהחיסכון הפנסיוני ישולם בדרך של פנסיה חודשית?

החיסכון הפנסיוני נועד להבטיח הכנסה חודשית שתחליף את ההכנסה שהייתה לנו בגיל העבודה. מאחר ולא ניתן לצפות מה תהיה תוחלת החיים שלנו וכמה שנים נדרש להתבסס על החיסכון הפנסיוני שלנו ולכן חשוב שתהיה הכנסה חודשית מובטחת לכל תוחלת החיים מגיל הפרישה.

6. איך זה עובד? איך מבטיחים חיסכון חודשי?

בחוק נקבע כי כל עוד החיסכון שלנו לא עלה על סכום שמקנה לנו פנסיה חודשית בגובה של 3,850 ₪ (השווה לחיסכון פנסיוני של כ- 800,000 ₪) נקבל את חיסכון הפנסיה שלנו באופן חודשי. רק אם צברנו יותר מכך, נוכל להחליט האם ברצוננו לקבל את יתרת החיסכון כסכום חד פעמי או להמשיך ולקבל פנסיה גבוה יותר מהסכום הראשוני שנקבע של 3,850 ₪. בדרך זו הובטח כי לכל החוסכים לפנסיה יהיה לפחות רובד ראשון של פנסיה חודשית. חשוב לציין שמי שחשך סכום הנמוך מרובד הראשוני שנקבע בחוק, יקבל פנסיה חודשית נמוכה יותר בהתאם לחסכונו.

7. מתי החוסך מחליט האם הוא רוצה להגדיל את הפנסיה החודשית או למשוך סכום חד פעמי?

ההחלטה על גובה החיסכון הפנסיוני שנקבל כקצבה חודשית (מעבר ל- 3,850 ₪) או כסכום חד פעמי תתקבל מעתה בסמוך לגיל הפרישה, כאשר יהיה לנו הרבה יותר מידע לגבי הצרכים האישיים שלנו ולגבי גובה החיסכון שצברנו, בניגוד למצב שבו קבלנו את ההחלטה שנים רבות קודם לכן מבלי שהיה לנו את כל המידע הרלוונטי.

8. שינוי נוסף הינו האחדת כללי המס, כיצד זה מקל על החוסכים?

עד כה, הטבות המס היו תלויות במוצר שבחר החוסך לרכוש, מה שהוביל בהרבה מקרים להעדפת שיקולי המס על פני השיקול המרכזי של הצרכים הפנסיוניים. מעתה כל מוצרי החיסכון הפנסיוני מזכים את החוסכים בהטבות מס זהות. שינוי זה יאפשר לציבור החוסכים לקבל החלטות הנסמכות על צרכיהם הפנסיוניים ולא להיות מוטים משיקולי מס כפי שהיה עד לאחרונה.

9. במי אני יכול להתייעץ בבחירת מוצר פנסיוני?

כיום, רק בעלי רישיון ליעוץ פנסיוני רשאים לעסוק בתחום. קיימים שני סוגי רישיונות:

1. רישיון יועץ פנסיוני אשר פועל בסביבה אובייקטיבית ואין לו כל זיקה ליצרנים של המוצרים הפנסיוניים – היועץ מקבל עמלה זהה מכל היצרנים של כל המוצרים הפנסיוניים וחייב לקבוע את ייעוצו בהתחשב בכל המוצרים הקיימים.
2. רישיון סוכן פנסיוני אשר רשאי לקבל עמלה שונה ולעבוד רק עם חלק מהיצרנים ולפיכך יש לו זיקה לאותם יצרנים שבחר לעבוד עימם.

10. מה ההבדל בין יועץ פנסיוני וסוכן פנסיוני?

יועצים פנסיוניים נמצאים בעיקר במערכת הבנקאית, רק בבנקים שקיבלו מהממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, רישיון לעסוק בתחום. סוכנים פנסיוניים הינם כל סוכני הביטוח בעלי רישיון לעסוק בתחום וכן המשווקים של המוצרים הפנסיוניים.

11. האם חוסך שבחר במוצר פנסיוני המנוהל בחברה מסוימת ומבקש לעבור לחברה

אחרת, רשאי לעשות זאת?

נכון להיום ניתן לעבור בין קרנות הפנסיה השונות, בין קופות הגמל ובין ביטוחי המנהלים, יחד עם זאת ישנה הצעה המונחת על שולחנה של הכנסת, מדובר בהסדר שיאפשר מעבר בין כלל המוצרים הפנסיוניים לדוגמא, מי שירצה לעבור מקופת גמל לקרן פנסיה או מביטוח מנהלים לקופת גמל וכד'. הסדר זו מותנה באישור וועדת הכספים של הכנסת.

12. מה לגבי כספים שכבר נצברו עד היום?

כסף שנצבר עד היום ימשיך להתנהל בהתאם לאותם כללים שחלו עד היום. השינויים חלים רק על הפקדות חדשות שייצברו החל משנת 2008, יחד עם זאת חוסכים שצברו כסף בקופות גמל ויבקשו לרכוש לעצמם פנסיה חודשית, יוכלו לבצע זאת בקרוב, לאחר אישור תקנות הניידות שתאפשרנה העברת כספים מקופות הגמל לקרנות הפנסיה ולביטוחי המנהלים לצורך קבלת פנסיה חודשית.

13. האם יש כעת צורך בשינוי קופת הגמל, קרן הפנסיה או תכנית ביטוח המנהלים?

אין הכרח לשנות את המסלול הפנסיוני בו חסכנו עד היום. יחד עם זאת, ייתכן ובעבר בחירתנו במוצר פנסיוני כזה או אחר, הושפעה משיקולי מס שאינם רלוונטיים כעת, בהקשר זה נציין כי ניתן להיעזר לצורך כך ביעוץ פנסיוני.

14. אני עמית בקרן פנסיה ותיקה וזכויותיי נקבעו בתקנון האחיד של הקרנות הללו,

האם חל שינוי בזכויותיי?

לא. בקרן פנסיה ותיקה הזכויות אינן נקבעות בהתאם לגובה החיסכון שכן מדובר בקרן זכויות בה התנאים מוגדרים בתקנון האחיד ובחוק.

15. כיצד מתייחס החוק החדש לביטוח למקרה אבדן כושר עבודה (נכות) או למקרה

פטירה לפני גיל הפרישה (פנסיה שאירים)?

החוסכים לפנסיה יכולים להחליט כי בנוסף לחסכון לגיל פרישה, ברצונם לרכוש גם אחד מ"הכיסויים הביטוחיים" - ביטוח מפני אובדן כושר עבודה או ביטוח למקרה פטירה. כיום יכול החוסך לרכוש קרן פנסיה או ביטוח מנהלים (הכוללים גם כיסויים ביטוחיים) ובנוסף ניתן גם לרכוש את כל אחד מהכיסויים הביטוחיים בנפרד ועדיין להיות זכאי לאותן הטבות מס כאילו שלושת הכיסויים נרכשו ביחד.

16. כיצד השינוי שמתייחס ל"כיסויים הביטוחיים" מטיב עם החוסכים?

השינוי מאפשר התנהגות צרכנית נבונה יותר, כיוון שמגוון המוצרים התרחב וניתן להשוות ולבחור בין כל אחד מהמוצרים בנפרד (חסכון לגיל הפרישה, ביטוח אובדן כושר עבודה וביטוח למקרה פטירה). לצורך אחידות בהטבות המס לביטוח אובדן כושר עבודה נקבע כי ניתן לשלם בעבור עובד עד ל 3.5% משכרו ולביטוח במקרה של פטירה עד ל 1.5% משכרו. שיעורים אלה נקבעו אך ורק לצורך אחידות בהטבות המס ומבוטח שמעוניין להגדיל את הכיסוי הביטוחי שלו רשאי לבצע זאת בתשלום נוסף.

רח' קפלן 1, הקריה ירושלים 91030 טל': 02-5317201 פקס': 02-5695355

17. כיצד שונה הסעיף (20) בחוק קופות גמל, הקובע כי זכות הבחירה במוצר פנסיוני נתונה בידי העובד, כלומר זכות העובד לבחור באיזה קרן פנסיה, קופת גמל או פוליסת ביטוח מנהלים הוא רוצה לחסוך לגיל פרישה?

התיקון בחוק החדש מחזק את זכות הבחירה של העובד ומאפשר לו כעת לקבל החלטה באיזה מוצר פנסיוני הוא רוצה לחסוך גם לגבי כספים שנצברו קודם לחקיקת חוק קופות גמל משנת 2005, אשר לגביהם היה ספק באשר לזכותו לכך.

בנוסף נקבע בחוק החדש, כי לגבי החלק שטרם שייך לעובד במרכיב הפיצויים (יגיע לעובד במידה ויחולו התנאים הרלוונטיים לקבלת פיצויים) המהווה חלק מהפקדת המעביד בחסכון הפנסיוני, בחירת העובד תוגבל למסלול ההשקעה בו בחר עבור החיסכון שלו לגיל פרישה, אלא אם כן המעביד יסכים למסלול השקעה אחר.

18. האם מעביד רשאי להפקיד כספים לקופה מרכזית לפיצויים במקום למוצר הפנסיוני של העובד?

לא. "הקופות המרכזיות לפיצויים" בהן הפקיד המעסיק את הפיצויים לעובד, בוטלו ומכאן שמעביד המעוניין להפקיד פיצויים (בנוסף לחובה שלו מכוח הסכם העבודה) יוכל לעשות זאת רק במסגרת המוצר הפנסיוני שרכש העובד שלו.

לסיכום, אנו מקווים שהצעדים שנעשו לייעול הפנסיה, יאפשרו לכולנו לקבל החלטות מושכלות יותר בכל הנוגע לחסכון הפנסיוני שלו, יביאו לתחרות גדולה יותר בין חברות הביטוח והפנסיה ובעיקר יתרמו למעורבות הולכת וגוברת של הציבור, אשר תביא את יצרני המוצרים הפנסיוניים להתאמץ יותר ולשפר את דרך הניהול ואת השירות שהם מציעים לציבור.

קרנות פנסיה	ביטוחי מנהלים	קופות גמל	הערות	
✓	✓	✓	זוהה המוצרים בכל	הטבות המס בהפקדה
✓	✓	✓	זוהה המוצרים בכל	הטבות מס במהלך תקופת החיסכון
✓	✓	✓	זוהה המוצרים בכל	הטבות מס במשיכה
✓	✓		באמצעות העברה בקרן פנסיה או בגיל הפרישה בביטוח מנהלים לקרן פנסיה או ביטוח מנהלים כפי שיבחר גוף בו חסכנו עד גיל הפרישה או בכל גוף אחר בהתאם להחלטת החוסך.	קבלת פנסיה בגיל פרישה
ביטוח נכות קיים	במסגרת ביטוח	ניתן לרכוש		ביטוח נכות או אבדן כושר עבודה
פנסיה מקיפה	המנהלים לרכוש אובדן עבודה	פוליסת כושר בנפרד		
	ביטוח חיים	ניתן לרכוש		
שאיירים בקרנות הפנסיה המקיפות	קיים ביטוחי המנהלים	פוליסת חיים בנפרד		ביטוח חיים או שאירים